
Vergaderjaar 2010–2011

21 501-34

Raad voor Onderwijs, Jeugd, Cultuur en Sport

Nr. 172

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 september 2011

Hierbij ontvangt u de geannoteerde agenda van de informele EU-bijeenkomst voor ministers van cultuur en audiovisuele zaken van 9 september aanstaande in Wroclaw in Polen.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
J. M. van Bijsterveldt-Vliegenthart

Voor de informele bijeenkomst heeft het voorzitterschap op 22 juli jl. een discussienotitie verzonden, getiteld «*The challenge of making European audiovisual heritage accessible*».

De informele bijeenkomst heeft geen bevoegdheid voor het nemen van besluiten. Het doel is het uitwisselen van gedachten over bovengenoemd onderwerp.

Onderwerpen van de bijeenkomst

Om de gedachtewisseling te ordenen, heeft de voorzitter in de discussienotitie de volgende vragen geformuleerd:

1. Hoe kan financiering voor digitalisering van erfgoed op nationaal en Europees niveau worden verzekerd? Welke voorwaarden zouden moeten gelden indien private partijen betrokken zijn bij digitaliseringsprojecten? Hoe kunnen Europese structuurfondsen worden ingezet?
2. Dienen gedigitaliseerde werken en/of metadata op Europeana en nationale websites beschikbaar te zijn voor hergebruik door derden?
3. Wat zijn auteursrechtelijke en andere knelpunten voor digitalisering en digitale distributie van audiovisuele werken in Europa?
4. Welke wettelijke en andere maatregelen kunnen worden genomen om audiovisueel erfgoed digitaal toegankelijk te maken op nationaal en Europees niveau?

In de discussienotitie verwijst de voorzitter verder naar:

- Raadsconclusies van november 2010 over het Europees filmerfgoed en de uitdagingen van het digitale tijdperk.¹
- Het project Europeana. De website van Europeana biedt sinds 2008 toegang tot gedigitaliseerd Europees erfgoed uit bibliotheken, musea, archieven en andere instellingen. In 2010 heeft de Raad conclusies aangenomen over vervolgstappen en de Commissie opgeroepen een voorstel te doen voor financiering na 2013. In het voorstel van de Commissie voor een nieuw Meerjarig Financieel Kader (2014–2020) is financiering van Europeana opgenomen als onderdeel van het programma «Connecting Europe Facility».²
- Aanbevelingen over digitalisering van Europees cultureel erfgoed van het Comité der Wijzen, geformuleerd in het rapport «A New Renaissance» van 10 januari 2011.³
- Groenboek over online distributie van audiovisuele werken.⁴
- Voorstel voor een EU Richtlijn over de omgang met verweesde werken.⁵

Nederlandse inbreng

Tijdens de bijeenkomst zal Nederland het belang van digitalisering van cultureel erfgoed, waaronder films en radio- en televisieprogramma's, onderstrepen. In reactie op de vragen van de voorzitter zal Nederland het volgende opmerken:

- Nederland vindt Europeana een belangrijk initiatief. Europeana is niet alleen «een website», maar bevordert vooral ook samenwerking van uiteenlopende instellingen rondom een gemeenschappelijke infrastructuur voor digitaal erfgoed. De afgelopen jaren namen ruim 20 Nederlandse instellingen deel in projecten rondom Europeana.
- Nederland steunt voortzetting van EU financiering van Europeana, mits dit gerealiseerd kan worden binnen de uitgangspunten van het kabinet voor het Meerjarig Financieel Kader 2014–2020. De lidstaten moeten zelf de kosten voor digitalisering van erfgoed dragen en de deelname van nationale instellingen aan Europeana bevorderen.

¹ PB C 324/1 1-12-2010.

² COM (2011) 500 final. 29-6-2011.

³ http://ec.europa.eu/information_society/activities/digital_libraries/doc/refgroup/final_report_cds.pdf

⁴ COM (2011) 427 final. 13-7-2011.

⁵ COM (2011) 289 final. 24-5-2011.

- Nederland ziet kansen om de metadata en digitale informatie die Europeana samenbrengt, te vertalen in aantrekkelijke diensten, zoals toeristische applicaties voor mobiele telefoons. Hergebruik van de data door derden, zowel door non-profit organisaties als commerciële bedrijven, verdient daarom aanmoediging. Het blijft echter de verantwoordelijkheid van de lidstaten, de nationale instellingen en eventuele rechthebbenden om de voorwaarden voor hergebruik van «hun» data te bepalen. Het is geen wetmatigheid dat alles altijd en voor iedereen gratis beschikbaar is. Een vergoeding voor hergebruik door private partijen kan een welkome bijdrage zijn om de kosten van digitalisering van erfgoed te dekken.
- Met het oog op aanvullende financiering en de ontwikkeling van aantrekkelijke diensten, is Nederland tevens voorstander van publiek-private samenwerking. PPS mag niet leiden tot onevenredige verstoring van de markt. Dat vraagt om heldere en niet-discriminerende voorwaarden voor hergebruik en beperking van (langdurige) exclusieve contracten.
- Nederland steunt een Europese oplossing voor de omgang met verweesde werken om de toegang tot digitaal erfgoed te verbeteren. Het voorstel van de Commissie voor een EU richtlijn gaat uit van wederzijdse erkenning van de status als verweesd werk. Deze status geldt overal in EU wanneer het werk in één van de lidstaten, na een zogenoemde «diligent search» naar rechthebbenden in het land van eerste publicatie, wordt aangemerkt als verweesd werk. De voorgestelde richtlijn bepaalt welke gebruikswijzen vervolgens zijn toegestaan. Diligent search zal echter niet in alle gevallen uitkomst bieden. Daarom ondersteunt Nederland collectieve overeenkomsten tussen rechtenorganisaties en culturele instellingen voor verweesde werken. Bij de onderhandelingen moet duidelijk worden hoe deze in de praktijk ontstane oplossingen zich verhouden tot het voorstel van de Commissie.

Rondom de digitale distributie van *actuele* audiovisuele werken spelen andere vraagstukken dan bij oudere werken die deel uitmaken van het Europees erfgoed. Onlangs heeft de Commissie hierover een Groenboek gepubliceerd, dat zich concentreert op auteursrechtelijke aspecten. Nederland werkt aan een reactie op dit Groenboek. Tijdens de informele bijeenkomst op 9 september zal Nederland hierop verder niet ingaan.